

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

יח.

עין משפט
גד מצוה

כב א מיי פ"ח מהל
מעשה קרנות הל' ח
סמך לאון שבו:
ב [מיי] שם הלה [ו]:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קרא וכו'
מגפן היין וגו' הס"ד
והשאר נמחק: (ב) ד"ה
הי גרסוין וכו' מכו עני
לדבר אחר למיהודי לאו
באנפי נפשיה הלך
בצטוריס: (ג) ד"ה הי"ג
וילקו וכו' דמדתב כו':
(ד) תוס' ד"ה (בצ)
הקודס: איסור וכו' יש
לומר דאיסורא דלאו לא:
(ה) ב"ד עד שלא קרא
עליה וכן בכל חד וחד
למנויה: (ו) ב"ד ליהודי
ליה לאו נפשיה הוה
דאחא דודאי. ג"כ כלומר
לנופיה והי"ג הסם כהני:
(ז) ב"ד כלל הבא כל חד
באפי נפשיה מוקמינן.
ג"כ כלומר לנופיה ולא
לענין שאר איסורין
שמורה: (ח) ב"ד
ומיקק ממשה כלי' ומימ
לה נמחק: (ט) ב"ד
והבאתם שמה מהדר
ומפרש: (י) ב"ד כלל חד
וחד מלקות לחוץ לחומה
מקרא יתירא אמאי וכו'
עיקר הלאו מקרא וכו'
ולא מהני הימור וכו'
דילקין כוליהו מקל
ומעשר:
(יא) ב"ד והא דקאמר
כתיב לא תוכל לאוכל:
(יב) ב"ד דודאי אין באן
יפור לומר מה בל זה
למדט הא אחיא מקל
וממר ממעשר שהרי אין:
(יג) ב"ד מתודה לענין
לפני זריקה וכן לענין
לאחור וזיקה במבור הא
ליכא שום ייתור:
(יד) ב"ד לא קשה הד'
קויאל פיריך מעשר
נופיה אמאי הדר פיר
ציה וכו' דש"י הא'
דליכא
(טו) ב"ד לישי דהא
ד"ר"א לאו שבכלות וכו'
מלקות ממז ומ"ל דהאי'
למנויה: (טז) ב"ד חוץ
לחומה דליקו לשני
דמלקות: (יז) ב"ד
דמייבי מלקות חוץ
לחומה לאו וכו' וקדשי
קליס שיצאו חוץ
לחומה והוי משמעת וכו'
ואפילו חוץ: (יח) ד"ה
וילקו משום ובשר וכו'
שבכללות הוא דלמרינן
וכי חוץ לרחם אמו צין
הויא וכו' מאם לל:

הקוטרם למה לי תיפוק ליה דכל חד וחד נדמו לאיסור כדפריש
(ה'הקוט'ר) לעיל במילתיה דר' שמעון מיהו יש לומר דאיסורא (ו) לאו לא
אשמועינן אלא מהכא כן נראה למשי"ח אבל מכל מקום קושיות
אחרות קשו שפיר לכן נראה לפרש איסור בעלמא פירוש איסור
דחוץ לחומה ילפינן מקל וחומר
דמעשר אע"ג דמלקות לא אשמועינן
מקל וחומר דאין מזהירין מן הדין
מכל מקום חוץ דאיסורא שמועינן
כבר באוכל חוץ לחומה טעו לוי
להעמיד לאו בדבר אחר שיהיה בו
חידוש יותר שלא מצינו עדיין איסור
לאו כגון צבורים עד שלא (ז) קראו
עליהם ובכל חד וחד למילתיה
כדלמרי' בעלמא (ח) כל היכא דאיכא
למידרש דרשינן ולא מוקמינן בלאוי
ימירי דלא דמי להא דפרקי פרק כל
שעה (פסחים דף טז. ושם) ודלמנא
לייחודי (י) לאו בצפי נפשי' הוא דודאי
טפי אית לן לאוקומיה אנפשיה מלומר
תנהו לענין שאר איסורין שבמורה
אבל (יא) כל חד בצפשיה מוקמינן
ליה והשתא ניחא דקמיני בצרייתא
כל

תנהו ענין לאוכל צבורים עד
שהאמר רבא זר שאכל העולה לפני זריקה לוקה חמש והלא אין מלקות
אלא ללאו חדש ומה שגא לחדש בעולה היינו כהן האוכל ממנו
לאחר זריקה ומסיק (ט) לה חמשה איסורי והא אנו תנן אלו הן הלוקין
וקמיני קדשים קלים ומעשר שני חוץ לחומה אלמא בתודה ושלמים
דחוץ לחומה לקי ולדידך הא אוקיימנא הלא לפני זריקה אלא קרא
יתירא הוא מכדי כתיב והבאתם שמה (י) דלאהדר ומפרש בכל חד
למה לי שמע מינה לייחודי לאו בכל חד וחד כלומר לכתוב לא
מקל וחומר חוץ לחומה בכל חד ומקל וחומר דמעשר ועיקר הלאו בכל
באיסור דחוץ לחומה בכל חד וחד והשתא איכא שני מלקות בכל חד
מעמידין בו עיקר הלאו בקרא קמא אבל מה שבכור למד מתודה ומטאת משתיהן ועולה משלשתן הנהו לאיסור ולא מלקות דלא מהני
הייחודי אלא לגלויי לאיסור לחוץ לחומה דילפינן כולהו מוקל וחומר דמעשר ומה שגא לחדש בעולה היינו כהן האוכל ממנו
מלקות והכי קאמר בסוגיא (כדפרש"ן) ואם תאמר ומעשר גופיה אמאי הדר ופרט ציה ויש לומר דמעשר נרץ על כרחן לכתוב ציה
והא דקאמר (י) לא תוכל לאוכל אשארך דהא ודאי אי לא כתיב ציה אלא לא תוכל לאוכל לא הייתי דורש דבר
חדש ודאי אין (יא) בהן ייתור לומר מה בל זה זה ללמדנו מקל וחומר דמעשר דקרא ייתור משאם היה מפרש מעשר
לצדו ומיהו קשה למשי"ח דא"כ היכי ילפינן כולהו אינן מתודה לענין לפני זריקה וכן (בבב) ציהו הא ליכא שום ייתור אריכות לשון דהא כולהו
נפקי בתדהא מלא תוכל לאוכל אלא ודאי נרץ לומר דיוני דטולן מפורשים בקרא (לעיל) והבאתם שמה וגו' כי דבר כתיב לא תוכל
לאוכל הרי כאלו נפרשו כולם כשהוא לאו ושפיר גמיר חד מחציה בקל וחומר כאלו נכתב ציהו ומכל מקום לא קשה (ט) קויאל שפירך
מעשר גופיה אמאי הדר לפרוט ציה דאיכא למימר דאגב אינן כתיבה כדלמרינן (צ"ק דף טד): פרשה שנאמר ונשנית בשביל דבר חדש
שנתחדש ועוד דע"כ ה"א ליכא במעשר לאו בחוץ לחומה מדפריש צאינן ושירי במעשר דהא השתא לא תוכל לאוכל לא קאי אעיקרא
ור"י מפרש לייחודי לאו לכל חד וחד דהאני הייתור לגלויי לן דעל כל איסורין שאנו שומעים צבונן מקלים וחומרים הללו שבצבונן יש
חיוב מלקות ולפי זה לוקה ה' דקאמר רבא לוקה ה' ממש וקשה דא"כ מאי פיריך כדמוך וילקין משום דר"א וכו' לישי דהא (ט) ר"א לאו
שבכללות הוא ואין לוקין עליו דהכי אמרינן פרק כל שעה (פסחים דף מ"א): ורבא קא חשיב מלקות ויש לומר דהאי"נ דמצי לשגויי הכי אלא
עדיפא מיניה משני דלא שירי הכא כלל אוחו לאו וא"ת לפי שפירש והא תנן אלו הן הלוקין דפירך מהא דתמן קדשים קלים חוץ לחומה
(ש) ילקי לישי דמלקות חוץ לחומה מטעם וצבר צדה טרפה כיון שפלא חוץ למחילתו נאסר ואומר ר"י דקיס ליה להש"ס דטעמא
דמתניתינן דמחייב (ט) חוץ לחומה לאו מהאי קרא דאם כן לימני קדשי קדשים שיצאו חוץ מן הקלעים וקדשים קלים והוי משמעת
דמכיון שיצאו חוץ לחומה נאסרו אפילו חוז ואכלם צנינים לוקה עליהן כדאיתא בפרק בהמה המקשה (חולין דף ס"ה ושם) והשתא דקמיני
חוץ לחומה משמע שיש מלקות מטעם שאדם האוכלו עומד חוץ לחומה והיינו מקרא דלא תוכל לאוכל בשעריך וק"י בצרייתא דמוקי
רבי שמעון בקרן ואלאן חוץ לקלעים תיפוק לי מקרא דובשר צדה טרפה וגו' וכן ברש"י בהמה המקשה (ס"ה) דקאמר לפי
שמינינו במעשר שאם יצא חוץ למחילה וחוז דמיתר מדכתיב לא תוכל לאוכל בשעריך בשעריך הוא דלא תיכול הא יצאו חוץ לקלעים
ומתרינן וקשה דהא חטאת ואשם נמי כתיבי צהאי קרא ואפילו הכי יצאו וחזרו איסורין ופירש ריב"ז דודאי גבי חטאת ואשם הכי
אמר קרא לא תוכל לאוכל בשעריך (אלא) כ"א חוץ לקלעים אצל מעשר וצבורים אמרינן צהאי פירקא דלית ציה לאו עד
שיראו פני הצית וקאמר לא תוכל [לאכול] בשעריך משמע בשעריך ודאי לא תיכול אצל אס חזרו ודאי ומתרינן: ור"י רב"י משום
זר לא יאבץ קדש. רש"י פירש דלא גרסינן ליה משום דהוא צבורה כתיב ואף כי גמרי חטא חטא מתרומה אפ"ה לא ניחא
דסוף סוף לימיה אלא צבורה פרוטה וישנו (כמו) אכילה ורבא לא מניי אלא אכילת כוית אלא גרס וזר לא יאכל כי קדש הס:
וה"ר רב"י משום ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. וקשה אמאי לא אמרינן צבר צדה לאו שבכללות (ז) דלמרי' בסוף פרק גיד הנשה
(שם דף ק"ג ושם) דלכול צבר מן החי לוקה משום צבר צדה שהרי כולל הוא כל חסרון מחילה צין הויא עובר דיו חוץ
לאמו צין הויא חוץ לחומה דמאי שגא מואם צלי אש דתחשוב לאו שבכללות וי"ל דלא חשיבין לאו שבכללות אלא כגון צלי אש שכולל נא
ומצול וכן כל שבקודש פכול דיוצא וטמא ופסולין אחרים שהן שני שמות אצל הכא שכולל כל יוצא לצד ושם יוצא חדה היא רק דהוי
במה דרכים לא חשיב ליה לאו שבכללות מדע דהא לאו דותר נפיק מוסרפת הותר צאש לא יאכל והתם מיניה חזינן עומד דמורה
ונותר דקדשים קלים ונותר דקדשי קדשים ולא חשיב לאו שבכללות כן נראה למשי"ח. [וע' היעב פוס' יומא לו: ד"ה לאו בעולה וכו':
כל

קרא יסירא הוא. הא קרא דלא תוכל לאכול דקא מני כולהו
בגויה דמכדי כתיב לעיל מיניה והבאתם שמה וכולהו צהאי קרא
כתיבי לכתוב צתריה לא תוכל לאוכל בשעריך אס על חוץ לחומה
צא להויר. ולא שבכללות לא הוי כיון דאכולה קאי הוי לאו לכל
חד וחד והיכי דמי לאו שבכללות כגון
לא תאכל כי אס צלי אש (ט) וכגון מכל
אשר יעשה מגפן היין וגו' (ו) למיהו
לאו צהנפשי נפשיה: הכי גרסינן
מיהודי פרושי כלל חד למע לי ש"מ
לייחודי לאו לכל חד וחד. כאלו
חוז וכתב כלל אחד לאו דחוץ
לחומה וכיון דאינו ענין לו תנהו
ענין לדבר אחר (ז) הלכך צבורים
לאוכל עד שלא קרא עליהן אלא
ואינן כל חד וחד למילתיה אלא.
וא"ת כלל הקדשים הנכתיבים כולן
דיין אס תמן את הלאו ענין לאוכל
לפני זריקה כגון חוץ מצבורים אין
הכי נמי ומתניתא (ח) דקמיני לוקין
באוכל קדשי קדשים חוץ לקלעים
מוצטר צדה טרפה לא תאכלו
נפקא כדלקמן ולוקה חמש דקאמר

רבא חמשה איסורי קאמר: ה"ג וילקין נמי משום וזר לא יאכל.
כתיבי צמלואים (א) ומדכתיבי כי קדש הס נתן טעם לדבר לפי
שהם קדשי קדשים להויר את הור על כל קדשי קדשים:
דהוי לכהן. כדכתיב רישיה דקרא ואכלו אותם אשר כופר בהם:
כיון שאלו צבר חוץ למחילתו נאסר. מצדה יתירא קא דיין
כשדה שאין בו מחילות ולמדנו מכלן קדשי קדשים חוץ לקלעים
[וזמיס פ"ג: ועובר שהויא אס דיו בשעת שחיטת אמו [חולין ס"ה]:
צא

תוכל לאוכל ואזכרה מצינו כדסלקא דעמיה עד השתא דמוקמי
חד וחד למלקות צדבר חדש הוא דקאמי בכל חד והשתא דחוז ומפרש
באיסור דחוץ לחומה בכל חד וחד והשתא איכא שני מלקות בכל חד
מעמידין בו עיקר הלאו בקרא קמא אבל מה שבכור למד מתודה ומטאת משתיהן ועולה משלשתן הנהו לאיסור ולא מלקות דלא מהני
הייחודי אלא לגלויי לאיסור לחוץ לחומה דילפינן כולהו מוקל וחומר דמעשר ומה שגא לחדש בעולה היינו כהן האוכל ממנו
מלקות והכי קאמר בסוגיא (כדפרש"ן) ואם תאמר ומעשר גופיה אמאי הדר ופרט ציה ויש לומר דמעשר נרץ על כרחן לכתוב ציה
והא דקאמר (י) לא תוכל לאוכל אשארך דהא ודאי אי לא כתיב ציה אלא לא תוכל לאוכל לא הייתי דורש דבר
חדש ודאי אין (יא) בהן ייתור לומר מה בל זה זה ללמדנו מקל וחומר דמעשר דקרא ייתור משאם היה מפרש מעשר
לצדו ומיהו קשה למשי"ח דא"כ היכי ילפינן כולהו אינן מתודה לענין לפני זריקה וכן (בבב) ציהו הא ליכא שום ייתור אריכות לשון דהא כולהו
נפקי בתדהא מלא תוכל לאוכל אלא ודאי נרץ לומר דיוני דטולן מפורשים בקרא (לעיל) והבאתם שמה וגו' כי דבר כתיב לא תוכל
לאוכל הרי כאלו נפרשו כולם כשהוא לאו ושפיר גמיר חד מחציה בקל וחומר כאלו נכתב ציהו ומכל מקום לא קשה (ט) קויאל שפירך
מעשר גופיה אמאי הדר לפרוט ציה דאיכא למימר דאגב אינן כתיבה כדלמרינן (צ"ק דף טד): פרשה שנאמר ונשנית בשביל דבר חדש
שנתחדש ועוד דע"כ ה"א ליכא במעשר לאו בחוץ לחומה מדפריש צאינן ושירי במעשר דהא השתא לא תוכל לאוכל לא קאי אעיקרא
ור"י מפרש לייחודי לאו לכל חד וחד דהאני הייתור לגלויי לן דעל כל איסורין שאנו שומעים צבונן מקלים וחומרים הללו שבצבונן יש
חיוב מלקות ולפי זה לוקה ה' דקאמר רבא לוקה ה' ממש וקשה דא"כ מאי פיריך כדמוך וילקין משום דר"א וכו' לישי דהא (ט) ר"א לאו
שבכללות הוא ואין לוקין עליו דהכי אמרינן פרק כל שעה (פסחים דף מ"א): ורבא קא חשיב מלקות ויש לומר דהאי"נ דמצי לשגויי הכי אלא
עדיפא מיניה משני דלא שירי הכא כלל אוחו לאו וא"ת לפי שפירש והא תנן אלו הן הלוקין דפירך מהא דתמן קדשים קלים חוץ לחומה
(ש) ילקי לישי דמלקות חוץ לחומה מטעם וצבר צדה טרפה כיון שפלא חוץ למחילתו נאסר ואומר ר"י דקיס ליה להש"ס דטעמא
דמתניתינן דמחייב (ט) חוץ לחומה לאו מהאי קרא דאם כן לימני קדשי קדשים שיצאו חוץ מן הקלעים וקדשים קלים והוי משמעת
דמכיון שיצאו חוץ לחומה נאסרו אפילו חוז ואכלם צנינים לוקה עליהן כדאיתא בפרק בהמה המקשה (חולין דף ס"ה ושם) והשתא דקמיני
חוץ לחומה משמע שיש מלקות מטעם שאדם האוכלו עומד חוץ לחומה והיינו מקרא דלא תוכל לאוכל בשעריך וק"י בצרייתא דמוקי
רבי שמעון בקרן ואלאן חוץ לקלעים תיפוק לי מקרא דובשר צדה טרפה וגו' וכן ברש"י בהמה המקשה (ס"ה) דקאמר לפי
שמינינו במעשר שאם יצא חוץ למחילה וחוז דמיתר מדכתיב לא תוכל לאוכל בשעריך בשעריך הוא דלא תיכול הא יצאו חוץ לקלעים
ומתרינן וקשה דהא חטאת ואשם נמי כתיבי צהאי קרא ואפילו הכי יצאו וחזרו איסורין ופירש ריב"ז דודאי גבי חטאת ואשם הכי
אמר קרא לא תוכל לאכול בשעריך (אלא) כ"א חוץ לקלעים אצל מעשר וצבורים אמרינן צהאי פירקא דלית ציה לאו עד
שיראו פני הצית וקאמר לא תוכל [לאכול] בשעריך משמע בשעריך ודאי לא תיכול אצל אס חזרו ודאי ומתרינן: ור"י רב"י משום
זר לא יאבץ קדש. רש"י פירש דלא גרסינן ליה משום דהוא צבורה כתיב ואף כי גמרי חטא חטא מתרומה אפ"ה לא ניחא
דסוף סוף לימיה אלא צבורה פרוטה וישנו (כמו) אכילה ורבא לא מניי אלא אכילת כוית אלא גרס וזר לא יאכל כי קדש הס:
וה"ר רב"י משום ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. וקשה אמאי לא אמרינן צבר צדה לאו שבכללות (ז) דלמרי' בסוף פרק גיד הנשה
(שם דף ק"ג ושם) דלכול צבר מן החי לוקה משום צבר צדה שהרי כולל הוא כל חסרון מחילה צין הויא עובר דיו חוץ
לאמו צין הויא חוץ לחומה דמאי שגא מואם צלי אש דתחשוב לאו שבכללות וי"ל דלא חשיבין לאו שבכללות אלא כגון צלי אש שכולל נא
ומצול וכן כל שבקודש פכול דיוצא וטמא ופסולין אחרים שהן שני שמות אצל הכא שכולל כל יוצא לצד ושם יוצא חדה היא רק דהוי
במה דרכים לא חשיב ליה לאו שבכללות מדע דהא לאו דותר נפיק מוסרפת הותר צאש לא יאכל והתם מיניה חזינן עומד דמורה
ונותר דקדשים קלים ונותר דקדשי קדשים ולא חשיב לאו שבכללות כן נראה למשי"ח. [וע' היעב פוס' יומא לו: ד"ה לאו בעולה וכו':
כל

(א) [צ"ל והבאתם שמה
וגו' והבאתם שם לפני ה'
אלהיכם וגו']. (ב) [וזמיס
פ"ג: חולין ס"ה]. (ג) פסחים
כ. מעילה ח: ע"ש
והמעילה אמת דתירא רבי
אליעזר אומר לא יאכל
וכו'. (ד) [צ"ל ה',
(ט) שמת צי, (ו) ונמדר
(ז) ונמדר לומתמינן (ח).].
(ח) רש"י מ"ו, (ט) [פסחים
כד.]. (י) רש"י למחילתן,
(י) רש"י כלל,

תורה אור השלם

1. והבאתם שמה
עלתיכם וזריבתם ואת
מעשרתיכם ואת תרומת
דקמך וזריבתם וזריבתם
והבאתם בקרבם
וצאנבם: דברים י"ו
2. ואכלתם שם לפני ה'
אלהיכם ושמחתם בכל
משלח ידכם ואתם אשר
והביתכם אשר ברכך ה'
אלהיך: דברים י"ז
3. ואכלו אתם אשר
כפר בקח למלא את דם:
לקדש אתם ויר לא
יאכלו בני קדש הם: ואם
יזרר מבשר המקלאים וזן
הלחם עד הבקר ושופר
את היותר כבאש לא
יאכלו בני קדש הוא:
שמות כט ג' - ל'
4. ואנשי קדש תהיון לוי
ובשר בשדה טרפה לא
תאכלו: לקבל תשלחן
אתו:
שמות כב

מוסף רש"י

ובשר בשדה. כלל
מחילות משמע ודרש ליה
לכל הבשר טעמן מחילה
טרפה הוא ציה ולא
מאכל בחמים פ"ג.